

Lohjan kaupungin liikkumisen ohjauksen hanke

Raporttiliite

1. Työmatkaliikenteen kehittäminen: ehdotus liikkumissuunnitelmaksi
2. Pyöräilykasvatus

Ehdotus Lohjan kaupungille työpaikan liikkumissuunnitelmaksi

Työmatkakyselyn ja työpajan pohjalta
2.12.2019

Kestävää liikkumista
Parempaa liikenneympäristöä

Liikkumissuunnitelman laatimisen työvaiheet

- Työmatkakysely henkilöstölle syyskuussa 2019
 - Vastausprosentti: 27 %
- Työpaja työmatkaliikkumisen avainhenkilöille 24.10.2019
 - Kestävää liikkumista edistävien toimenpiteiden ideointi ja tärkeimpien toimenpiteiden tunnistaminen
 - työpajan tulokset (ppt)
- Liikkumissuunnitelman eli toimenpidetaulukon laatiminen ja kommentointikierros.
- Intratiedote kyselyn tuloksista 20.11.2019.

Työpajassa syntyneet
toimenpide-ehdotukset ja niiden
vieminen käytäntöön

Valitut toimenpiteet

Työpajassa käsiteltiin toimenpide-ehdotuksia, joista seuraavat valittiin ensimmäiseksi jatkokäsittelyyn:

1. **Lisää työpaikan yhteiskäyttöisiä autoja (vähäpäästöisiä/sähköautoja)***
2. **Maksullinen työpaikkapysäköinti autoilijoille**
3. **Työsuhdematkaliput**
4. Kimppakyytisovellus Lohjalle
5. **Kestävien työmatkojen havainnollistamistaulukko** (kilpailuelementti mukaan?)
6. **Etätyön lisääminen**
7. **Lukollinen sisätila pyörien säilytykseen ja runkolukitusmahdollisuus**
8. Kuivaushuone märille vaatteille ja varusteille
9. **Joukkoliikennelipuista viestiminen**
10. Työmatka työajaksi, jos työskentelee matkalla (joukkoliikenne) (ks. kohta 6.)
11. Maksuton kahvi tms. pyörällä/kävellessä/bussilla töihin tulijalle
12. Kävelykokous esim. kehityskeskustelut

Kaikki toimenpide-ehdotukset löytyvät toimenpidetaulukosta (Word).

**Lihavoiduista toimenpide-ehdotuksista lisätietoa seuraavilla dioilla.*

Lisää työpaikan yhteiskäyttöisiä autoja

- Kartoitetaan yhteiskäyttöisten autojen tarvetta eri paikoissa.
- Etsitään palveluntarjoajaa (vrt. OP:n sähköautot) tai hankitaan omia autoja.
- Autojen käytön mahdollistaminen työaikojen ulkopuolella kaupungin henkilökunnalle/kaikille kuntalaisille kannatettavaa.
- Suositus: työasiamatkoille ohjeistus käyttää työpaikan autoa mieluummin kuin omaa.

Maksullinen työpaikkapysäköinti autoilijoille

- Pysäköintipolitiikan uudistaminen
 - Erilaisten vaihtoehtojen tarkastelu (ks. seuraava kalvo) ja tavoitetilan määrittely.
- Henkilöstö mukaan suunnittelemaan uutta pysäköintipolitiikkaa.
- Suositus: samanaikaisesti toteutettavia toimenpiteitä:
 - Työpaikan yhteiskäyttöisten autojen määrän lisääminen
 - Edut kimpakkyytien käyttäjille (mm. pysäköinnin sijainti ja hinta)
 - Joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edistäminen ja etuudet

Työsuhdematkalippuetuuden käyttöönotto

- Otetaan [työsuhdematkalippuetuus](#) käyttöön.
 - Edun suuruus esim.
120-300 €/vuosi.
 - Myös omavastuullinen vaihtoehto mahdollinen.
- Viestintä: paljon viestintää sekä etuudesta että joukkoliikennelipuista ym. yleisesti.
- Seuranta: kuinka paljon etua käytetään.
- Suositus: harkitaan mahdollisuutta tarjota vastaavaa etua työmatkapyöräilyn tukemiseen.

Kestävien työmatkojen havainnollistamistaulukko

- Henkilöstön työmatkaliikunnan ja/tai päästöjen seuraaminen esim. aulaassa olevalla näytöllä (perustuen vapaaehtoisuuteen).
 - Montako litraa bensaa säästetty/CO2-päästöjä vähennetty, pyöräillyt/kävellyt kilometrit jne.
- Olemassa olevien ratkaisujen selvittäminen.
 - Mm. liikuntasovellus [Happy Healthy People at Work](#)
 - Esim. [Moprim](#)illa teknologiaa, jolla kulkutapoja ja niiden päästöjä voi seurata (mukana mm. [Lahden CitiCAP](#) -hankkeessa).

Etätyön lisääminen

- Etätyöskentelyn edistäminen mm. esimiesten ohjeistuksen kautta.
- Peruslähtökohdaksi myönteinen suhtautuminen etätyöskentelyyn.
- Etätyöohjeet (käytännöt, työkalut) esille intraan ja perehdytyksen yhteydessä uusille työntekijöille.
- Suositus: huomioidaan myös etätyöskentelymahdollisuudet matkustaessa (työmatkat ja virkamatkat).

Lukollinen sisätila pyörien säilytykseen ja runkolukitusmahdollisuus

- Kartoitetaan tilat, joissa tarvetta pyöräpysäköinnin parantamiselle.
- Hankitaan runkolukituksen mahdollistavat telineet.
- Mahdollisuuksien mukaan myös katokset tai sisätilasäilytys.
- Suositus: huomioidaan hankinnassa telineiden käytettävyys (mm. pyörän pystyssä pysyminen) ja viestitään pyöräpysäköinnistä.

Kuva: Heidi Partanen

Joukkoliikennelipuista viestiminen

- Viestitään henkilöstölle erilaisista joukkoliikennelipuista ja muutoksista niihin liittyen.
 - Intratiedotteet
 - Infotilaisuus/-tilaisuudet
 - Perehdytyksen yhteydessä

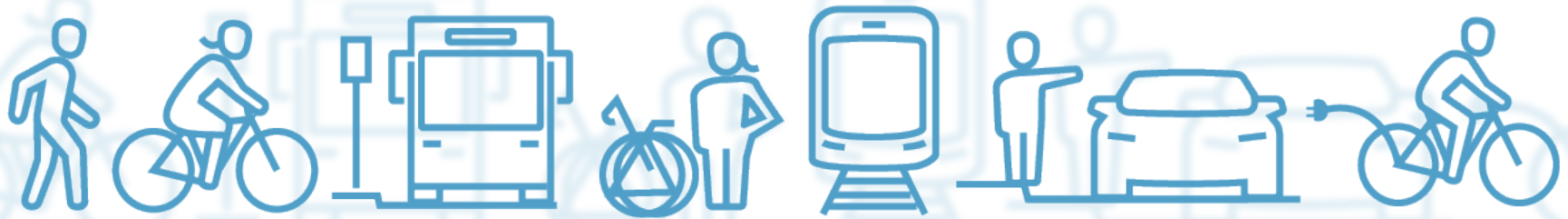
Työpajan osallistujien näkemykset liikkumisen tavoitetilasta Lohjan kaupungilla työpaikkana

Polkien vireänä eläkkeelle.

Tavoite on yksityisautoilun vähentäminen ja terveyden edistäminen.

Lohjan kaupunki kannustaa ja mahdollistaa kimppakyyteihin ja yhteiskäyttöautojen käyttöön, joita on monia.

Kiitos!

Sally Londesborough

Mari Päätaalo

info@valpastin.fi

valpastin.fi

Kestävää liikkumista

Parempaa liikenneympäristöä

Pyöräilykasvatuksen malli: Lohjan kaupunki 2019

Tausta: Lohjan koululaiset arkipyöräilemään

- Lohjan kaupunginhallitus hyväksyi pyöräilyn [Lohjan pyöräilyn edistämishjelman](#) maaliskuussa 2019.
- Pyöräilyn edistämishjelman tavoitteena on lisätä pyöräilyä arkimatkoilla.
- Yksi pyöräilyn edistämishjelman toimenpiteistä on Pyöräilykasvatuksen lisääminen kouluissa.
- Pyöräilykasvatuksen tavoitteena on lisätä koulujen henkilökunnan ja lasten pyöräilyä kouluihin ja näin parantaa liikenneturvallisuutta koulujen ympärillä.
- Pilotoitavan pyöräilykasvatuksen malliksi otettiin Pyöräliiton ja Pyöräilykuntien verkoston Pyöräilykasvatuksen malli <https://pyoraliitto.fi/toiminta/pyorailykasvatus>.
- Keskeistä pyöräilyoppitunneissa on
 - ✓ ne tapahtuvat ulkona pyöräillen
 - ✓ pyöräilyleikkien yhdistävät vuorovaikutus- ja pyöränhallintataidot leikkien

Projektin eteneminen

- Elokuussa 2019 käytiin kertomassa Lohjan koulujen rehtoripalaveri pyöräilykasvatuksesta. Rehtoreille kerrottiin Lohjan kaupungin pyöräilyn edistämishjelmasta ja pyöräilykasvatuksesta. Rehtoreille demottiin pyöräilyoppituntien sisältöä.
- Samalla mukaan rekrytoitiin kolme pilottikoulua, jotka lähtivät pilotoimaan pyöräilyn oppitunteja. Pilottikoulut olivat:
 - ✓ Nummen yhtenäiskoulu, 6-luokkalaiset,
 - ✓ Virkbykola, 5-6 luokkalaiset
 - ✓ Muijala, 3-luokkalaiset,
- Ennen pyöräilyoppitunteja varmistettiin seuraavat asiat:
 - ✓ Onko käytössä koulun pihaa tai urheilukenttää, jolla voi pyöräillä. Asvaltti tai ohut hiekka on ok, syvä kerros hiekkaa tai sorapohja ei oikein toimi alustana.
 - ✓ Löytyykö koululta tötteröitä tms. ratojen merkkäämistä varten?
 - ✓ Montako opettajaa osallistuu pyöräilytapahtumaan?
 - ✓ Kuinka iso ryhmä oppilaita on?
 - ✓ Miten opettajat suhtautuvat ajatukseen, oppilaat viedään koulun alueen ulkopuolelle joko liikennekävelylle tai –pyöräilylle? Vastuu oppilaista on koululla.

Pyöräilyoppitunnit ovat Pyöräiliiton ja Pyöräilykuntien verkoston yhteistyössä laatima toimintamalli, joka on saanut mallia Tanskan ja Hollannin pyöräilyoppitunneista.

Oppituntien sisältö

1. Polkupyörän nopea katsastus: Katsottiin läpi pyörästä tärkeimmät asiat: jarrut, valot, etu-, taka- ja sivuheijastimet, soittokello ja satulan oikea korkeus.
2. Liikennekävely koulun lähiympäristössä kävellen tutustumassa mm. seuraaviin asioihin:
 - ✓ Mikä on pyöräilijän paikka yhdistetyllä kevyen liikenteen väylällä?
 - ✓ Mitkä ovat autoilijan/pyöräilijän väistämisvelvollisuudet?
 - ✓ Mitä tarkoittavat yleisimmät pyöräilijää koskevat liikennemerkkit?

Nummen koulussa 6-luokkalaisia oli 36, joten liikennekävely jätettiin pois.

3. Pyöräilyleikit: Pyöräilyleikkien tarkoituksena on harjoitella pyörän hallintataitoja sekä vuorovaikutusta muiden liikenteessä liikkuvien kanssa leikin varjolla. Tehtyjä leikkejä olivat:
 - ✓ saippuakuplien metsästys
 - ✓ hitaastiajamisen kilpailu
 - ✓ varjohippa
 - ✓ seuraajohtajaa
4. Taitorata
 - ✓ pujottelu
 - ✓ nopea jarrutus
 - ✓ suuntamerkin näyttäminen
 - ✓ jyrkkä käännös
 - ✓ kaartein ajo molempiin suuntiin

Palaute opettajilta 1: tyytyväistä hyrinää (suoria lainauksia)

- Pyöräilyoppitunnit oli kivoja ja hyödyllisiä. Mielestäni hyvin toimi mm:
 - ✓ liikennekävely, lisää tietoisuutta lähiympäristön liikennemerkeistä ja turvallisesta liikkumisesta.
 - ✓ taitorata, koska se lisää pyöräntähtäntätaitoja ja on innostava oppilaille.
-myös pyöräilyleikit tuosta samasta syystä.
- "Seuraa johtajaa" oli lasten mielestä hauska ja myös se "temppurata". Hyödyllinen oli myös harjoitus missä piti ajaa niin hitaasti kuin mahdollista. Omasta mielestäni saippuakupla-leikki oli kiva, mutta lapset eivät olleet siitä niin innoissaan.
- Oppilaat tykkäsivät tapahtumasta.

Palaute opettajilta 2 : Ehdotuksia ja pohdintaa (suoria lainauksia)

- Lohjan koululaisia pitää kannustaa pyöräilyyn, voisi järjestää yhteisiä pyöräilytapahtumia. Polkupyörä voisi olla luonteva liikkumismuoto eri koululaistapahtumiin, ei tarvitse aina bussia.
- Meillä on iso osa kuljetusoppilaita, mikä vaikeuttaa oppilaiden kulkemista pyörällä/jalkasin. Suuri ryhmä vaikutti tekemiseen ja väkisinkin
- Sain kyllä paljon ideoita mutta en vain tiedä koska ja minä aikana niitä toteuttaisi. Helpointa olisi järjestää koko koululle (tai ainakin 3-6 luokille) yhteinen päivä jolloin toiminta olisi koko päivän pituinen.
- Opettajat päättävät itse jos haluavat "reippaila" työmatkansa. Jos asuu kaukana voi tehdä jo ajallisesti tiukkaa ehtiä pyörällä kouluun. Ja varmasti myös sää vaikuttaa pyöräily/kävely halukkuuteen.
- Oppilaiden tuleminen kouluun kävellen tai pyörällä on paljon vanhemmista kiinni. Jos vanhemmat sanovat että eivät tuo lapsia kouluun autolla, ei heillä ole juuri muita mahdollisuuksia kuin tulla kävellen tai pyörällä.

Opittua

- Pyöräilyleikkien vahvuus on, että liikenteessä tarvittavia pyörän hallintaa ja vuorovaikutusta muiden liikenteessä olijoiden kanssa harjoitellaan ”huomaamatta” leikkimällä. Oppilaat tykkäsivät myös taitoradan suorittamisesta ja taitorata varmasti puolustaa edelleen paikkaansa, mutta taitoradan suorittamisessa tulee odottelua jonkin verran, jolloin oppilaiden tarkkaavaisuus saattaa vähentyä.
- Oppilaat olivat 3. , 5.-6, ja 6. luokkalaisia. Pyöräilyoppituntien sisältö sopi kaikille näille ikäryhmille.
- Pyöräilyoppituntien ryhmä koko kannattaa rajata 25 oppilaaseen (ohjaamassa 2 aikuista).
- Pyöräilyoppituntien sisältöä voidaan hyödyntää myös paloittain. Esimerkiksi pyöräilyleikit voivat sopia liikuntatunnille, pyörän varusteiden tarkistus teknisen käsityön tunnille jne.
- Lähes kaikilla oppilailla oli pyöräilyoppitunnilla käytössään polkupyörä. Pyörät olivat ajettavassa ja jokseenkin turvallisessa kunnossa. Pyörissä oli jonkin verran pieniä vikoja, joita korjaamalla pyörät olisivat miellyttävämpiä ajaa.

Ehdotus jatkoksi

- Pyöräilyyn kannustava ilmapiiri kouluissa tukee Lohjan tavoitetta olla Suomen paras pyöräilykaupunki.
- Pyöräilyoppitunnit harjoittavat omasta pyörästä huolehtimista, vuorovaikutustaitoja liikenteessä, liikennesääntöjen tuntemusta ja pyörän hallintaa. Näistä taidoista on hyötyä muutenkin kuin pyöräilyssä. Pyöräilyn lisääminen on arkinen tapa lisätä hyötyliikuntaa sekä vähentää liikenteestä aiheutuvaa päästökuormaa.
- **Pyöräilyoppituntien koulutus kiinnostuneille opettajille:** opettajat osallistuvat itse pyöräilyoppitunnille, jonka jälkeen he voivat hyödyntää niitä opetuksessa joko kokonaisuuksina (pyöräilyoppitunti) tai erillisinä paloina.
 - ✓ Pyöräilyoppitunteja tukisi myös opettajille suunnattu **pyöränhuoltokoulutus**, jossa käytäisiin läpi pyöränhuollon perustaidot. Tarkoitus ei kuitenkaan ole, että opettajat ryhtyisivät huoltamaan oppilaiden pyöriä, mutta pyöränhuollon perustaidot kiinnostuneille opettajille tukisivat pyöräilyoppitunteja.
- Suosituksena on, että pyöräilyn rajoitukset (esim. 1-2 vuosiluokille) poistetaan ja annetaan huoltajien määritellä lapsen kyky pyöräillä kouluun. Pyöräilykieltoa paremmin koulumatkojen turvallisuutta voidaan parantaa autoliikennettä vähentämällä koulujen lähiympäristössä (saattoliikenteen parempi järjestäminen).